Ч. 69 (12.725). Львів, субота 28. березня 1931. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Захитання договорів чи монтаж нової Европи?

Львів, 26. березня 1931.

Три дні тому оголошено в австрійській і німецькій пресі офіціяльний комунікат про вислід переговорів, ведених мабуть на дипльоматичній дорозі ще від літа минулого року та завершених підчас офіціяльних відвідин мін. Курціюса у столиці малої австрійської республики Европейська преса охрестила реальний ефект тих переговорів терміном „митна унія“. Німецькі часописи боронять назви „регіональна господарська умова“, однак на ділі ведеться спір за те, чи віденське порозуміння підважує сан-жерменський договір, який у 88 статті виразно забороняє Австрії „аншлюс“ з Німеччиною. Таке поставлення справи пресою тих держав, які особливо заінтересовані у ненарушності версайського договору (Франція, Мала Антанта і Польща), відразу зробило з віденського торговельно-митного порозуміння акт першорядної політичної ваги, який справді став осередком уваги цілого політичного світу, ба навіть свого роду великою сензацією на світову мірку.

Формально справа представляється так, що у Відні, поміж одним бенкетом та другим, улаштуванням на честь мін. Курціюса, підписано заздалегідь приготований протокол, який каже про „тісніший господарський звязок“, який має настати поміж Австрією і Німеччиною, при чому усталює напрямні нової торговельної політики тих двох одноначіональних держав. Ця політика має опертися на одній спільній митній тарифі і на принципі свободи торговельного обороту між обома державами. Митна адміністрація має остати незалежною, таксамо забезпечено суверенне право заключати торгов. умови з третіми державами, з застереженням, щоби ті умови не стояли в суперечності з австро-німецькою умовою.

На ділі нова торговельна умова, монтована тепер на повищих засадах, цілком перекреслить яких 90 відс. істнуючих позицій у дотеперішній митній тарифі, істнуючій між Австрією та Німеччиною з клявзулею найвищого упривілеювання. Та й отих 10 відс., що залишиться здебільша монопольних товарів і щезне з моментом достосування внутрішньо-господарського законодавства до засадничої нової напрямної: цілком вільного торговельного обороту. Отже на ділі застережені суверенні права в ділянці митної адміністрації і внутрішньої та зовнішньої торговельної політики — зводяться таки до спільного віденсько-берлінського знаменника, при якому годі казати про фактичну суверенність. Годі про неї казати тим більше, що ріжниця економічної сили обох контрагентів така величезна, що з природи речі цілий господарський організм малої і самоневистарчальної Австрії буде підпорядкований і узалежнений від могутнього господарського апарату (передовсім: промислу і фінансів) Німеччини. А що економіка завсіди найтісніше звязана з політикою, в даному випадку таксамо „регіональна господарська умова“, чи „митна унія“ є утотожнювана з політичним „аншлюсом“: він прийде, мовляв, незловні цілком автоматично, тим більше, що й внутрішнє законодавство (нпр. судове) віддавна вже узгіднюється...

З тих причин счинився в Европі великий крик. Зняли його — як вже згадано — передовсім всі ті, для яких ненарушність договору є питанням екзистенції. Очевидно, що в даному випадку безпосередньо заінтересовані всі безпосередні сусіди Австрії і Німеччини, яким грозить опинитися у сусідстві одної величезної держави з 78-ма міліонами населення, яка буде простягатися від Північного Моря, окружить Чехословаччину і простісінько буде свою господарсько-політичну експанзію скермовувати на південний-схід. Справа буде представлятися ще поважніше, коли деякі інші держави, як Угорщина, рішаться приступити до тої австро-німецької унії, рвлякуючи своїм промисловим станом посідання для цілей хліборобства, якому відкриється величезний ринок збуту. І тут знову центр ваги ситуації найдеться у ділянці політики: бо кожна з тих нових держав які приступилиб до австро-німецького митного пакту, опиняться відразу у сфері німецьких політичних впливів.

Посипалися офіціяльні й неофіціяльні протести та застереження, зробили спільний „демарш“ у Відні посли Франції, Італії і Чехословаччини, застерігся у Берліні посол англійський, почалися гарячкові наради між Римом, Парижем і Льондоном на тему: що робити далі? Німецькій дипльоматії закидають, що вона заскакує Европу „доконаними фактами“, що вдаряють у мирові договори, а німецька дипльомагія енергійно заречить, що вона — мовляв — не мала взагалі на увазі ніякої політичної ваги, лише суто господарське порозуміння, яке йде цілком по лінії паневропейської концепції Бріяна! Навіть офіціяльний австро-німецький комунікат покликується на меморіял Бріяна, який поручає „европейську співпрацю“ шляхом найтісніших господарських порозумінь. Справа тим більше скомплікована, що у квітні збирається у Парижі паневропейська конференція, на якій Німеччина гадає виступити як практичний реалізатор ідеї Паневропи, а проти Німеччини готуються виступити, як проти руїнника істнуючого мира!

Невідомо ще, чи великі европейські держави рішаться на якісь такі репресійні заходи, які внеможливилиб намірену митну австро-німецьку унію. Досвід історії та й істнуючий стан міждержавних взаємин каже дуже сумніватися у такий одностайний протинімецький фронт. Уже зачувати, що англ. уряд хоче щойно „докладно познайомитися з текстом умови“ та що й Італія піде слідом Англії. Появилися теж газетні звістки, що не лише Угорщина, але навіть і Румунія, член Малої Антанти та союзниця Польщі, нібито має приступити до австро-німецького митного бльоку, з якого може черпати великі зиски для хліборобського збуту. Таким чином булаб спаралізована концепція бльоку аграрних держав, пропагована на минулорічному варшавському зїзді, а нинішній віденський „доконаний факт“ був би закріплений апробатою кількох нових держав. Можливо теж, що весь натиск західних держав на Німеччину піде в напрямку здобуття від неї нових концесій — за ціну згоди на віденський протокол. Таким робом здійснилось би те, про що вже давно була у передбачуючій публіцистиці мова: що австро-німецький „аншлюс“ відбудеться при словесних протестах, але фактичній згоді — за ціну приєднання нової великої Німеччини для Европи — проти большовиків.

Премію за ощадність

у висоті від зол. 25—300 крім відсотків можете дістати в

Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20,

якщо будете складати в ньому щомісячно вкладки на премійну вкладкову книжечку. Найнижча місячна вкладка зол. 5

ДОЛЯ ПОЛІССЯ.

Верестъ, березень 1931.

I.

Щораз частіше чуємо в пресі про Полісся. Можна з певністю сказати, що це лише початок. Не за горами той час, коли Полісся заабсорбує увагу багатьох чинників: економічних, політичних, церковних і т. п. Питання в тому, хто опанує й використає для себе цю українську країну Амазонки й сельвасів — Припяти з її допливами, лісами й багнами.

Рідке населення, величезні, невикористані простори, слабка економічна й національна відпорність населення, розгалужена річна система Припяти й получення тут водних шляхів Чорного, Балтійського й Німецького (частинно польського) морей — Дніпра з Німаном і Бугом, — ось що притягає увагу підприємчивих та далекозорих людей, капіталу й ріжного роду „культуртрегерів“.

Треба згадати, що Полісся вже раз відогравало в історії деяку ролю. Поліська шляхта — нащадки Рюриковичів — довший час ревно зберігала старі традиції, а одночасно творила нову культуру Литви-Руси. Через Полісся вів коротший шлях між Польщею й Києвом. Недалеко Пінська*) ще й тепер вказують місце, де буцім то була могила кн. Святослава, зятя Болеслава Хороброго, що був убитий підчас утечі з Києва.

Кажучи коротше, ціле питання зводиться до — меліорування й кольонізації Полісся та до зміни його національного обличча. Про заходи, спрямовані до осягнення цієї зміни, ми говорили в статті „Поділ Полісся“ („Діло“, ч. 15 ц. р.) і повторювати тут не будемо.

Щож до меліорування Полісся, то це питання не нове. Ще в царській Росії порушували це питання, але його закинули, як закоштовне й нерентовне. Росія мала безмежні простори на Сході й не потребувала викидати величезних (навіть для неї) грошей, коли могла значно дешевше спрямовувати еміграцію малоземельного селянства в інші сторони.

Інакше справа стоїть у Польщі. Малоземелля й безземелля сильно зростає, через десять-пятнадцять років настане гостра земельна кріза: селянські земельні площі зменшаться в три—чотири рази (до 1—2 га на господарство), а для збільшення видайности рільництва в стількиж разів майже нічого не робиться, — брак і грошей і властивих методів цієї праці. Тому то польські політики й звернули увагу на Полісся, куди бажалиб кинути малоземельний елемент. Але для цього треба Полісся осушити. А для його меліорування — потрібні гроші. Здається, якийсь проєкт меліорації Полісся вже є. Інша річ, чи є він досить поважний і... посильний.

Меліорація Полісся є для Польщі більшим і дорожчим підприємством, ніж для Радянщини Дніпрельстан. На це підприємство — осушку величезних просторів, реґуляцію цілої річної системи, проведення доріг, сітки гребель і т. д. потрібні такі величезні гроші, які ледви чи можна уявити собі в польському бюджеті. Взагалі є дуже сумнівним, щоби польська держава була всилі розпочати це підприємство власними силами по більше-менше серіозному пляну.

II.

Отже потрібний капітал. А капітал є дуже чутливий на всякого роду нові підприємства з добрими надіями. Кольонізацією Полісся буцім то зацікавився власне жидівський капітал. З цього приводу зчинила алярм „Ґазета Варшавска“ (ч. 70. з дня 1. березня ц. р.) в статті під заг. „Нова Палестина“. Кажучи про плян Морачевського осушення Полісся, ґазета іронізує, що Морачевський має все для здійснення свого пляну, крім грошей. На цю тему (про гроші) забрав голос жидівський орган „Наш Пшеґльонд“, і „Ґаз. Варш.“ з цього приводу каже:

„Жидівський орґан висуває недвозначно оферту, що жидівські діячі дадуть американські капітали на оосушення Полісся при умові, що там будуть оселені жиди, як рільники. Цей плян є відомий віддавна. Жидівські націоналісти мріють про підбиття собі земель, що лежать між Польщею й Росією, та про утворення жидівської території в межах одної, або й двох згаданих держав, щоби заволодіти таким чином полученням Балтику з Чорним Морем“.

А мова йде не про дрібничку, а про 1,600.000 га поліської землі (згідно з обрахуванням п. Морачевського). „Ґаз. Варш.“ називає цю землю не поліською, а польською й рішуче виступає проти того, щоби жиди у Польщі стали „меншістю територіяльною“, як українці.

При цій нагоді „Ґаз. Варш.“ недвозначно висловлюється проти віддання майбутніх поліських просторів не тільки жидам, але й укра-

*) Не Пинськ, а Пінськ від слова піна

іцям, — проти погляду, що буцім то хтось „хоче віддати східні простори місцевій людности, і стоїть за тим, щоби на землях Полісся були оселені польські рільники з західних частин Польщі.

„Справедливість“ побажань „Ґаз. Варш.“ така ясна, що про неї нема що й говорити. Одначе ми, українці, спадкоємці поліських земель від пращурів-деревлян і Рюриковичів, здавалось би, маємо теж дещо сказати в справі віддання нашої землі нашим-же безземельним і малоземельним селянам. І хоча, здається, до здійснення якогонебудь меліораційного пляну прийде не швидко, але готовитися до набуття своєї власної землі варто булоб заздалегідь.

С. Польовий.

(Докінчення буде).

—o—

З голосів української преси.

„МЕТА“ ПРО „ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ“ ПРЕОСВ. ГРИГОРІЯ ХОМИШИНА.

У третьому числі тижневика „Мета“, яка є органом „Католицького Союзу“, опублікована стаття п. н. „Політичний акт“, в якій на маргінесі появи „Пастирського Листа“ станиславівського владики висловлені ось які думки:

„Характеристичні два моменти в тих голосах польської і української преси, які в цій справі досі відізвалися. Перший з тих, це яскраве підкреслення цілою польською пресою усіх тих уступів Листу, які в такому категоричному тоні осуджують дотеперішню українську політику. Другий момент — це трактування Листу виключно як акту політичного характеру.

І одно і друге цілком природне і зрозуміле. Бо є ясною річчю, що кожний поляк уважає явищем зовсім звичайним, коли хтонебудь з українців, без огляду на своє становище та свій релігійний і політичний світогляд, отже хочби й греко-католицький владика, висловлюючись про польську національну політику — займає критичне відношення до неї. Скількість і добір прикладів з українсько-польських взаємин з останніх 12-ти літ на доказ правильности тієї критики та взагалі форма і зміст критичних уваг під польською адресою, річ ясна, не грають для польської опінії ніякої ролі: до такої критики вона призвичаєна.

Однак є річчю новою, щоби високий церковний достойник висловився у такій яскравій формі про цілу дотеперішню українську політику. І тут знову, на тлі цього факту, сам зміст арґументів та правильність чи неправильність піднесених закидів, відходять на задній плян. І тому — хоча закиди пороблені польській політиці є під оглядом сили рівнорядні зі закидами, пороблeними українській політиці, — залишається із Листу лише те, що сказано про українців і — підпис владики.

З цих причин нема вже нині ніякого сумніву, що той Пастирський Лист буде використаний як суто політичний документ для суто політичних цілей тою частиною польського громадянства, яка досіль критично ставилася до українського національно-політичного табору. Не має значіння, що Преосв. Григорій не мав наміру, як це й зрештою виразно підчеркує, особисто анґажуватися в біжучу політику, ані „робити якунебудь оферту польському урядові“. Поява Пастирського Листу зі змістом наскрізь національно-політичним, мусіла стати політичною і то небуденною подією. Справи католицької віри і моралі, зокрема інтереси Католицької Церкви, при такому стані не є безпосередньо заанґажовані.

Цілком ясно, що й ціле українське громадянство без огляду на свій релігійний і політичний світогляд мусить віднестися так само до того Пастирського Листу, як акту політичного, дарма, що проголошеного з високо владичого престолу.

По суті, Лист у дуже ясній, а навіть різкій формі і без застережень прояснює становище Преосв. Григорія до найбільш наболілих питань сучасної політичної дійсности. Ця сміливість є його додатньою сторінкою. Адресований передусім до людей доброї волі у Станиславівській єрархії, він хоче спонукати їх підійти до цих питань по мужеськи, передумати їх та присилувати найти на них відповідь. А з того може вийти для моралі практично-політичного життя деяка користь: може зменшиться скількість людей — у сенсі етичнім — безвідповідальних. Це — по суті Листу — безперечно позитивна сторінка його появи“.

ЧАЙ марки БУЗЬКО
вдоволяє кожного смакуна.

„НОВИЙ ЧАС“ ПРО ВИСТУП СТАНИСЛАВІВСЬКОГО ВЛАДИКИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ.

„Новий Час“ з дати 27. березня ц. р. (ч. 33) містить статтю п. н. „Хиткі і непевні дороги“, яка в цілости присвячена відомому виступови станиславівського владики проти українських національно-культурних і кооперативних установ. У статті між іншим читаємо:

„Зробити українським установам, особливо таким як „Рідна Школа“, закид, що вони ходять „хиткими й непевними дорогами“, — це дуже відповідальна річ. Це-ж ті установи, в руки яких ми віддаємо виховання молоді і освіту нації. Правда, досі ми вже стрічалися з подібними закидами на адресу згаданих установ. Робили їх комуністи. І треба признати, що вони мали для того підставу. Так! Бо ані „Рідна Школа“ ані „Просвіта“ не хотіли піти якраз тими „хиткими й непевними дорогами“, на які їх комуністи хотіли звести. І тому одна і друга установа мусіли через кілька років витримувати гострі й неперебираючі в засобах атаки комуністів і всяких інших сельробів, аж доки ці атаки не розбилися так, як розбивається й розприскується хвиля об суцільний беріг. Тепер ті самі чи подібні закиди вийшли з уст **українського епископа.** Чи ті закиди мають якунебудь підставу? Розгляньмо!

„Станиславівський владика закидає „Рідній Школі“ перш за все те, що вона містить на своєму стінному календарі також православний календар. Епископ стоїть на становищі що це поширювання православія. Не знаємо, бо досі не чули ми ані про один такий факт, кілько греко-католиків перейшло під впливом календаря „Рідної Школи“ на православіє, але знаємо напевно, що як навіть „Рід. Школа“ перестане друкувати православний місяцеслов, то православні українці матимуть свій календар — більше як певно в російській мові, бо там такий курс — і православіє не згине від того як роса на сонці. „Рідна Школа“, хоча вона католицька і ніже одним своїм кроком ніколи не виявилася протикатолицькою установою, мусить рахуватися з фактом, що велика частина українського народу — це православні. Зовсім анальоґічно, як новочасна держава, що хоч і уважає якусь релігію пануючою, мусить застерегти в своїй конституції свободу других вір чи релігій. „Рідна Школа“, хоч побудована на католицьких засадах, не може ставати пропаґаторкою католицизму між православними, бо це не її завдання. Та й Преосв. Григорій хіба того від неї не вимагає. Якщож ніхто не може доказати шкоди, яка випливалаб для католизму з того, що „Рідна Школа“ дає православний місяцеслов, то яке виправдання має зроблений епископом закид? Адже-ж у всіх наших календарях є і жидівський календар. Але ще ніхто під впливом того не перейшов на юдаїзм.

Мало того! Ми маємо прекрасний приклад, який дав нам найвищий пастир като-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 28. БЕРЕЗНЯ 1931.

МИХАЙЛО ДРАГАН.

Мистецька творчість П. Холодного.

(З нагоди посмертної виставки.)

(Докінчення).

Не маю наміру в тім короткім нарисі докладніше зупинятись над поодинокими творами Холодного, але хочу бодай короткими словами схарактеризувати поодинокі групи його праць.

Як я вже згадав, праці його з церковного мистецтва, для яких він мав сильну підставу в збережених памятках нашого старого мистецтва, це найцікавіша і найбільш вартісна група його творів. Пристосував він у них також стару темперову техніку, яка дала йому змогу краще дійти до ефектів, що такою силою промовляють з наших старих ікон. Сюди належать: Іконостас і стінні мальовила каплиці Духов. Семинарії, Серце Ісуса, СС. Володимир і Йосафат, Св. Евстахій, СС. Зосим і Савватій, Гріб Господній Волоської Церкви та вітражі Волоської і Мразницької церкви.

З низки тих праць ми бачимо, як він від ікон Волоської церкви через каплицю Духовної Семинарії до Гробу Господнього іде щораз вище вгору поглиблюючи форму та зміст. Від графічно-декораційного трактування композицій переходить він до наповненої фільософічним змістом та релігійним патосом експресійної форми. „Гріб Господній“ це могутній замисл, який в історії українського мистецтва займе непересічне місце.

В українськім мистецтві П. Холодний мабуть перший спробував вітражної композиції. І тут виступив він у небуденній формі. Побіч фінезійного рисунку і незвичайно гармонійного добору красок, при вмілім розміщенню композицій на площі віконного отвору, — вітражі Холодного приносять ще й цікаву інновацію, майже непрактиковану досі в вітражній техніці: орудування площами барвного шкла без мальовання на шклі, або бодай з мінімальним мальованням, що незвичайно добре відповідає фактурі шкла. Вітражі Холодного свобідні та легкі як делікатні з'яви у віконнім просвіті світла.

На межі цієї ґрупи, але попереджуючи її хронольоґічно стоїть одна з найбільш характеристичних праць Холодного композиція на мотив народньої пісні: „Ой у полі жито...“ Отже мотив не з ділянки церковного мистецтва, а все таки опертий на візантійських формах. Завдання було досить трудне, бо не було ніякої того рода старої мистецької памятки, яка давала би змогу бодай в малій мірі покористуватись досвідом. Холодний створив самостійну креацію і створив таку сильну і глибоку стилем і змістом річ, що її мусимо зарахувати не лише до його найкращих творів, але і до найкращих творів українського мистецтва. Твором тим дав він доказ, що творча синтеза старої нашої культури з новими вимогами і потребами мистецтва є не лише можлива, але може довести до створення самостійного українського мистецтва з формами, які можуть поставити наше мистецтво рівнорядно з мистецтвом інших народів.

Друга велика ґрупа творів П. Холодного це цілий ряд малих етюдів-нотаток, які він залюбки робив при всяких нагодах і які відтак ставали підставою для більших праць. Та коли етюди повні безпосередньої щирости вислову, — то виконані з них більші річи затрачують ту щирість, а поглиблюють радше настрій. В тій групі Холодний іде за пануючими західними мистецькими напрямами підпадаючи раз тим, а раз іншим впливам, як чутлива індивідуальність, що всюди знаходить для себе цінности. І хоч техніка тут на загал імпресіоністична, то вибір теми свідчить не про натуралістичну, але ідеалістичну поставу до природи. Для імпресіоніста байдуже „що“ він малює, бо йому залежить на „як“. У Холодного не лише „як“, але і „що“ грають рівнорядну ролю. Це „як“ і „що“ найкраще видно з його портретів, де він відповідно до теми реґулює техніку чи фактуру мальовила. Інакше трактовані портрети військових, повні рішучости, характеризовані та стилізовані обличча, — інакше стомлені, але з життєвою мудрістю в очах, портрети старків, виконані, немов свого рода поентимістичною технікою, — а ще інакше жіночі портрети з ліричним, спокійним настроєм, в яких положений більший натиск на декораційну сторінку.

Як богато обдарованою індивідуальністю був П. Холодний маємо доказ і в його графіці. Це була злободенна робота для хліба і до неї він сам ставився критично. Але навіть тут показав він себе своєрідно, в окремім стилю. Його ілюстрації до букваря „Учітеся“ і окладинки до календаря „Дніпро“ відзначаються легкістю і ясністю помислу, дотепні та змістовні.

П. Холодний — це була жива мистецька душа, яка не могла задержатись на осягнених здобутках, але яка завсіди шукала нових засобів і форм для сконкретизування своїх мистецьких хотінь. Та ця боротьба за стиль не відбувалась у нього бурхливо, скоками з одного противенства в друге, але спокійно, холодно — та не зимно-розумово, — але з тихим фільософічним спокоєм, бо свої мистецькі креації він переважав глибоко і щойно тоді брався за роботу, коли ідея набрала зовсім дозрілих форм. І хоч до кінця життя лишився він роздвоєним у своєму мистецтві, — то останній його твір „Гріб Господній“ свідчить, що мистець зближався до остаточної синтези, якого він думав боротись за мистецтво українське формою і змістом.

Коли ми візьмемо на увагу умовини, в яких доводилось Холодному працювати, на еміграції у вічній тузі за рідною землею і невпинній тяжкій боротьбі за хліб, то мусимо схилити чоло перед здобутками його мистецтва не лише з огляду на якість, але і кількість. Посмертна виставка виказала понад 350 експонатів за десять літ праці.

зийської церкви, папа Пій XI., що виступив в обороні переслідуваної більшовиками православної церкви і доручив всім католицьким вірним молитися, щоб Бог влекшив долю православних християн. По цілому католицькому світі йшли на ту інтенцію молитви й богослуження. Але з цього приводу хіба ніхто не посудив ані римського престолу ані всього католицького клиру, що вони поширюють православіє. Те саме з назвою дрогобицької гімназії „Рідної Школи" іменем Франка. Франко вийшов з Дрогобиччини і був великим і визначним українським громадянином, визначним вченим і поетом. Загал нашого громадянства знає його як такого. Те, як він ставився до релігії чи до питань з нею звязаних, пропало серед величі тієї роботи, яку він зробив для українського народу. Ці його погляди стали несуттєвою, побічною справою, і підчеркнення заслуг Івана Франка для українського народу не є ніякою образою для католицької церкви чи українського епископата. Такою образою моглоб бути тільки умисне підчеркнення релігійного світогляду Франка і то підчеркнення з метою образити присутні католицького духовника, а цього чейже ніхто не зробив.

І ще справа підписів на ювилейній відозві „Рідної Школи". Преосв. Григорій підписав цю відозву з заміткою „Підписую з тим застереженням, що в „Рідній Школі" буде запевнений вплив католицької церкви". І був здивований владика, що Головна Управа не надрукувала тієї замітки біля підпису. Чогож тут дивуватися? Адже-ж це застереження було звернене до Головної Управи, бо тільки від неї залежить те, яков буде „Рідна Школа". Коли-ж Головна Управа, отримавши підписи з таким застереженням все-ж таки їх використала, то знак, що вона приняла до відома це застереження і дала цим доказ найбільшої льояльности до католицької Церкви. Преосв. Григорій міг би витягати консеквенції з того застереження, якщоб Головна Управа його не зберігла, якщо зробилаб щонебудь йому всупереч. Але нішо подібне досі не сталося".

З черги „Новий Час" розбирає закиди проти „Просвіти". Він пише:

Преосв. Григорій пише, що „фактом є, що де сектанти появилися в якім селі, то читальні дають їм приміщення і там відбуваються збори сектантські так, що читальні „Просвіти" стаються у нас захистами сектантів. А тепер ще додам, що в многих читальнях зачинає загніжджуватись дух радикальний, а навіть сельробівський". Цього не можна заперечити. Відома справа, що у нас поширюється сельробізм та сектанство. І цікава річ, що те сектанство поширене найбільш в дієцезії Преосв. Григорія. Видно, що там воно має найкращі умовини, для розвитку. І так само воно як і сельробізм є тими явищами, з якими бореться наше національно свідоме громадянство, з якими бореться і „Просвіта". Називати читальні „Просвіти" захистами сектанства чи сельробізму в той час, коли струї — особливо в станиславівській дієцезії поширюються та захоплюють часами на короткий час якусь установу, це щонайменше узагальнювання. Пише Преосв. Григорій, що голова „Просвіти" заявив, що в тій справі Головний Виділ буває безрадний, але „доложить усіх старань, щоби всяке грозяче лихо усунути". Гадаємо, що не можна було дати льояльнішої відповіди. А те, що Головний Виділ „часом" безрадний, то ще не „хиткі і непевні дороги". Бо і духовенство станиславівської дієцезії і сам владика безсильні, видно, коли якраз в тій дієцезії сектанство так дуже поширюється.

З замітами проти кооперації „Новий Час" розправляється так:

„Закид зроблений кооперації, цебто що хтось прибив на хресті оголошення про загальні збори, теж не можна віднести до кооперації в тому значінні, що вона йде „хиткими й непевними дорогами". Певно, що прибиття оголошення на хресті було нетактовне, але чому приписувати цьому зараз злу волю, чому уважати, що це було зроблене з метою провокації, коли це міг зробити хтось, що не подумав гаразд про те, що робить. Чи то знак, що українська кооперація ходить „хиткими і непевними дорогами", за що її треба бити аж з високоавторитетного становища та давати привід ворожій без огляду на те, якій, пресі оплюгавлювати і підкопувати повагу наших установ хочби тільки перед чужими. Чи власне католицька етика не каже бути вибачливим до несвідомих людських блудів? А чейже не доказано, що згадану картку прибив хтось навмисне, щоби спровокувати епископа".

! Найвища Нагорода П. В. К. в р. 1929 !
Пийте

Знамениті Краєві ВИНА
НАЙБІЛЬШОЇ Фабрики в Польщі
Г. Маковського
в КРУШВИЦІ
! Велика Золота Державна Медаля !

XIX. Загальні Збори „Маслосоюзу".

Відкриття Зборів — Учасники — Звідомлення дир. Палія і Мудрика. — Широка дискусія. — Уділення абсолюторії. — Доповняючий вибір Надзірної Ради. — Закінчення.

Львів, 26. березня 1931.

XIX-і Звичайні Загальні Збори Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз" відбулися у Львові в четвер, 26. березня, в салі власного будинку при вул. Короля Ліщинського ч. 20, при численній участи делегатів і гостей, переважно селян. В год. 1-ій вполудне було на салі 64 уповноважених делегатів і багато гостей. На Зборах явилися також начальники всіх відділів Маслосоюзу, представники української преси і заступники львівських центральних установ.

Отворив Збори голова Надзірної Ради Маслосоюзу сен. Ю. Павликовський, що привитав усіх присутніх. За президіяльним столом заняли місця, крім през. Павликовського, також о. Кость Петрушевич з Конюхова і д-р М. Рибак з Перемишля. На секретаря був покликаний Кость Загорода з Довжнева. Перед приступленням до дневного порядку споминув през. Павликовський покійних: голову надзірної ради районової молочарні в Коршеві к. Коломиї, управителя школи Дмитра Горбачевського і трагічно погибшого службовика Маслосоюзу, Миколу Дідилівського. Присутні вислухали цієї частини промови стоячи.

Після того зібрані вислухали звідомлень з діяльности Маслосоюзу, зложених дир. А. Палієм і дир. А. Мудриком. Ці звідомлення, що ілюстрували загальний, дуже потішаючий розвиток Маслосоюзу в минулому звітовому році, постараємося подати в одному з чергових чисел „Діла".

Перед приступленням до дискусії над тими звідомленнями забрав ще слово іменем Контрольної Комісії інж. Іван Мирон, що поставив внесення до Зборів приняти рахункове замкнення Маслосоюзу за 1930-ий рік та ухвалити абсолюторію Дирекції і Надзірній Раді за той рік.

В дискусії, що розпочалася після поставлення внесення Контрольної Комісії, забирали голос: Хархаліс Остап (Яворів), Чижович (Лютовиська), Пилипюк (Берестя на Поліссі), п-і Гуменова (Жовква), Паливода Іван (Лани), о. Пришляк (Підгірці), Іван Киприян (Немирів), Сергій Найдко (Воротів, пов. Луцьк), Дамян Гриник (Рогізна, пов. Яворів), Стефан Демчук (Холоїв), Сагатко Яків (Дубно, пов. Ланьцут), інж. Франко (Потелич), Володимир Матвіяс (Войнилів), радн. Дрогомирецький (Отинія), інж. Храпливий (Львів), о. Давидяк (Журів), д-р Холевчук (Львів). Пояснювали затронуті в

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. БЕРЕЗНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ. 2)

Поет американської самоошуки.

Лавреат Нобля Сінклер Люїс.

2. БЕБІТИЗМ.

Сінклер Люїс створив тільки один великий тип, але цей забезпечить його безсмертність в американській літературі. Тип, що є синтезою духових змагань міліонів американців: Бебіта. За нього дістав він нагороду Нобля і слово це ввійшло автоматично в буденну мову як „технічний" термін, навіть як дієслово. „Бебіт" (бебітувати) значить нині в Америці вести точно означений спосіб життя, своєрідно думати та відчувати, приймати зовнішній світ із точністю живої машини, що є продуктом своєрідних американських обставин та ідеалів.

Ким є цей Бебіт? Агент нерухомостей, ідеальний громадянин 500-тисячного містечка Зеніт, де він є зразком бізнесмена, члена ріжних клюбів, шефа бюра, мужа, батька, невсипущої енергії та всесторонньої інтелігенції в очах... мешканців цього міста, знуджених, хапких на гроші й задурених у своїй обмеженій інтелігенції „міщан" себто по львівському „колтунів".

„Бебіт" є немилосердною сатирою на ідеали американізму. Це представник кільканацяти міліонів гордих громадян Нового Світа, що зранку до ночі добувають із себе максимум енергії, щоби заробити якнайбільше долярів, а вночі до ранку мріють про те, як найприємніше їх „ульокувати". Американська критика довго не знала, чи Бебіт є карикатурою чи ідеалом. Люїс влив у душу свого героя стільки тепла, а в його уста стільки традиційних і непохитних мудрощів із практичного досвіду американців, що американці плямкали язиком і заздрили Бебітові успіху та життєвої мудрости.

Бебіт з усією своєю пошаною для традиції й суспільних святощів залицяється до поступу й до ліберальних ідей, погрожує пальцем (у чоботі) занадто заскорузлим установам і законам, пробує навіть скинути із себе пута подружої вірности — одним словом людина до якої належить не тільки нинішній день, але й... завтрішній. Бувають хвилини, коли читач починає піддаватися чарові тої машини, накрученої на всі проблеми й всі „діла". Міліони американців може й досі не підозрівають глуму автора над їхніми ідеалами, перемішаними з буденщиною.

„Бебітизм" — своєрідна недуга американської культури, що дійшла в однім напрямку до хмародерів, а в другім до інтелектуальної мілини. Тими сталими мязами, якими можна будувати чудеса техніки і добувати лаври на спортових змагах не можна ще охопити здобутків сучасної духової культури.

Але Бебіт і міліони його братів живуть цією оманою. Уся придбана ними культура є звичайною політурою, самоошукою, з якої нема виходу, мов із завороженого кола. Сам Люїс, що взяв на себе ролю критика, попадає в ліризм, спільний його землякам і свідомо чи несвідомо (ні ми цього не знаємо, ні він сам) купається в цій бездумчивій безжурності та тузі за чимсь іншим, глибшим, ширшим від безмежної у своїх просторах, але безмірної своєю нудьгою сучасної механізованої Америки.

Головні повісті Люїса змальовують ріжні спроби утечі від середовища, де єдиною метою життя стає заробити якнайбільше гроша та здобути якнайкорисніше суспільне становище. Це другий етап тої недуги, яку вже життя змальовував майстер реалізму Фльобер.

Один із французьких критиків теж назвав від імени „Боварі" — „боваризмом" ту своєрідну психольогію, що дозволяє людині жити все життя оманою. Одначе Емма Боварі не мала таких загальних суспільних рис, як Бебіт, щоби термін „боваризм" став популярним. Люїс має теж свою паню Боварі; геройка „Головної вулиці" Каролина Кеннікот також недужа на „боваризм": усі свої мрії та ідеали тратить з дня на день серед успіхів провінціяльного життя. Обі вони мають за чоловіків провінціяльних лікарів, як кажуть віденці: „омнібусів", що лікують всі недуги — з виїмкою нудьги власної жінки.

Жінки й мущини з доби Фльобера кінчили свої пориви до ідеалу трагічно. Вони вірили в можливість правди, яку відкриває наука, а коли не находили її — життя тратило для них увесь зміст. Сучасні американці (навіть европейського виробу) вірять у здобутки техніки. Техніка це така упрощена форма науки, як упрощеною формою світогляду є догма. Герої Люїса банкротують тільки в одному випадку, дослівно: коли тратять усі гроші. В усіх інших випадках спасають себе технікою — сідаючи на поїзд, авто чи корабель і пробують нових засобів успіху.

Віра в пружисту енергію людини й в купецький хист грає в психольогії пересічного американця не меншу ролю як віра в „припадок", „щастя", якусь комбінацію обставин і бізнесу на межі чесности й ошуки, сміливости й розбишацтва. Від першого свого героя, Рена, аж до останнього Додсворта, Люїс показує нам боротьбу пересічного американського громадянина за успіх, за краще суспільне становище і за ріжні ідеали.

Герої та ідеали страшної пересічности, що приваблює доляром і вигідним безділлям. Усі вони люблять несподіванки, пригоди, сензації, але не інакше, як люблять спорт: з точно означеними правилами („фер-плей") і точно означеною метою, яку можна навіть висловити в цифрах, у долярах.

(Докінчення буде)

1596 Спадкова Маса по бл. п. АЛЬФОНСІ УВЄРІ 10—20

Львів, пл. Галицька ч. 14.

ліквідує фірму і улаштовує почавши від дня 1. березня 1931 р. дозволену владою **випродажу товарів.** — — — **Небувала нагода** дешевого купна добрих матеріялів всілякого рода — — —

ПОЗІР: Пл. Ґалицька ч. 14.

дискусії справи оба референти, інж. Палій та дир. Мудрике

Вся дискусія стояла на незвичайно високому рівні і була дуже річева. Всі 18 промовців з найріжнороднійших частин Галичини й Волині порушили протягом двох годин багато преважаних справ, підходячи до них наскрізь фахово. з одною-одинокою думкою: як поширити й розбудувати дорогу всім установу. Справді: виробдення і фахове освідомлення наших молочарів-кооператорів поступило за останні роки дуже значно і це явище незвичайно потішаюче.

З черги Збори приняли одноушно внесення Контрольної Комісії й ухвалили Дирекції та Надзірній Раді абсолюторію за минулий діловий рік.

Опісля Збори прийняли внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску (10 проц. дивіденда від уділів, решта до запасного фонду). Суму зобовязань, які може Молочарський Союз затягнути, Збори підвищили з 2 до 3 міліонів золотих, а найвищу межу кредиту, що його може Маслосоюз уділити одному членові, визначено на 50.000 зол.

По скінченні 3-літньої каденції вибрано половно до Надзірної Ради „Маслосоюзу" таких членів: о. Константин Петрушевич, д-р Рибак Микола, адвокат, п. Генрик Коваль. На місце членів уступивших перед скінченням каденції вибрано нових: Осипа Андрійовича та Костя Мигаля, на протяг одного року, себто до часу каденції уступивших членів. Заступником члена Надзірної Ради вибрано п. Івана Мокрія.

Закінчив Збори през. Павликовський, подякувавши всім делеґатам і гостям за участь.

ОСТАННІ ВІСТИ

РОЗПРАВУ ПРОТИ Б. ПОС. ЛІЩИНСЬКОГО ВІДЛОЖИЛИ.

Дня 28. березня мала відбутися в Рівнім розправа проти бувш. пос. Ів. Ліщинського, обв. у виголошенні підбурюючої промови в гр. Сіянці (пов. Здолбунів). Розправу відложили аж до покінчення слідства у Львові (за держ. зраду). Потім щойно відбудеться розправа у Львові або Рівнім.

ПІЛСУДСЬКИЙ У ШЕРБУРГУ.

Корабель „Віхер", яким їде Пілсудський, причалив до Шербурґа 26. березня. З твердинь витали Пілсудського гарматніми стрілами. На кораблі витали Пілсудського амб. Хлаповський та морський адмірал Бертельо. У Шербурґу показали Пілсудському перше польське підводне човно „Вільк" при пробі причалювання. Зачувати, що до Шербурґа приїде мін. Залеський, який є тепер у Парижі. Він здасть Пілсудському звіт із закордонної політики. У Варшаві буде Пілсудський у Вел. Четвер або Пятницю. Є чутки, що на стрічу Пілсудському поїде й прем. Славек.

ДОВКОЛА АВСТ.-НІМ. УМОВИ.

Австрійський віцеканцлер Шобер прийняв на авдієнції англійського посла, який з припоручення Гендерсона повідомив його про затрівоження, яке викликала умова. Держ. секр. Гендерсон здогадується, що Рада Ліги займеться тією справою в травні. Шобер просив посла пояснити Гендерсонові, що умова є згідна із женевським протоколом. Австрія не має нічого проти того, щоби уряди, які підписали женевський протокол, розглянули справу з госп. боку. Розглядати справу з політичного боку не вдося, бо це умова господарська.

Зачувати, що уряд змер. Зл. Держав проситиме нім. і австр. уряди, щоб дали пояснення в справі умови.

ЕСПАНСЬКІ СТУДЕНТИ НА БАРИКАДАХ.

Кровава бійка з нац. ґвардією.

У Мадриді підчас студентських заворушень убито 4 студентів і 1 поліцая. Шість студентів і шість членів нац. ґвардії було тяжко ранених, легко ранених є кількадесять. На будинку мед. виділу вивісили чорний прапор на знак, що впала перша жертва. Нац. ґвардія дала ок. 5000 стрілів із ручних і маш. крісів до забарикадованих студентів. Карабінові кулі падали і в операційну салю шпиталю, тому мусіли перервати операцію. Наслідком стрілянини здоровля багатьох хорих погіршилося. Рада міністрів ухвалила здержати унів. виклади. Для піддержки мадридських студентів, що демонструють за амнестією для політ. вязнів, студенти у Севілї проголосили страйк. Проголосять страйк мабуть усі еспанські університети.

СКАЖЕНИЙ СОБАКА У ФІНЛЯНДСЬКІМ ПОСОЛЬСТВІ.

У Москві скажений собака покусав на вулиці кільканацять людей. Коли міліціянти улаго посольства. Міліціянти, щоби не нарушити екстериторіяльности, не ввійшли до посольства. Собака покусав у посольстві 5 людей з персоналу, м. н. війск. аташе. Покусаних відставили до пастерівського інституту.

—o—

НОВИНКИ

— **Шевченківська Академія.** З нагоди 70-их роковин смерти Т. Шевченка заходом Комісії Шевченкознавства відбудеться дня 29. березня 1931 р. в салі музею Наук. Т-ва ім. Шевченка Академія з такою програмою: 1. Михайло Струтинський: Кирилометодіївське Братство. 2. Д-р Василь Щурат: Книги Битія українського народу. 3. Д-р Іван Брик: Кирилометодіївське Братство і Шевченко. Початок точно в 12. год. вполудне. Вступ тільки для поіменно запрошених.

— **Виставка Українського Народнього Мистецтва у Станиславові. Пишуть нам:** У доповненні до вчорашньої новинки про згадану виставку прохаємо подати до відома, що вона буде відчинена дня 29. ц. м. в год. 11. рано. Реферат про народнє мистецтво виголосить п-ні І. Макух-Павликовська, директорка кооперативи У. Н. Р. Вступ на святочне відкриття 1 зол., в інші дні 50 сот. Для шкільної молоді 20 сот.

— **Паломництво до Риму — II. комунікат.** Зголошення українського паломництва до Риму з нагоди 40-ліття Енцикліки Льва Папи XIII. „Рерум новарум" Інтернаціональний Комітет в Римі приняв з особливим вдоволенням і висловив це в письмі до Українського Католицького Союза з дня 17. ц. м. Пригадується громадянству, що речинець зголошень до участи в паломництві минає з днем 1. квітня ц. р. Зголошення посилати треба на адресу У. К. С. вул. Кілінського 3/І., одночасно залучаючи одну фотоґрафію на паломничу леґітимацію і 10 зол. на кошти адміністрації. Крім імени і назвища треба подати дату і місце уродження, як також місце громадянської приналежности, староство і воєвідство. Кожний зголошений дістане зараз відворотною почтою посвідку зголошення, з якою має віднестися до свого староства за пільговим пашпортом, а одержаний пашпорт треба відослати негайно до У. К. С. для одержання віз. У відповідь на численні ріжні запити, повідомляємо, що паломництво виїде зі Львова дня 8. травня ц. р. в год. 18.35. Можна буде також прилучитися до паломництва в дорозі між Львовом і Краковом. Паломництво задержується у Відні і Венеції. У Відні лучаться під одним стягом з паломництвом прикарпатських українців. Всі паломники їдуть і вертають тою самою дорогою разом III. клясою поспішним поїздом, мають приміщення в однім готелі чи пансіоні і дістають той самий харч. Хто з паломників бажав би в поворотній дорозі відлучитись, мусить вже тепер зголосити це до У. К. С., щоби можна було замовити відповідний білет. Пригадується, що тільки група, зложена з пятьох паломників, може мати право до 50 проц. знижки на італійських залізницях. Точніші пояснення будуть подані в часописах в найближчих днях.

Президія УКС.

— **Побиття і вбивство.** Двох бідних беземельних селян села Старосілля, громади Колки, луцького повіту, рубали дрова в учителя Якобша з місточка Колки. Вечором, по закінченні праці, пішли додому на село. Тої самої ночі хтось украв сало в учителя, який підозрівав у крадіжці рубачів дров. Поліція арештувала обох, привезла до Колок і разом з учителем почала „слідство". Результатом цього було те, що один з селян (21-року) вмер тут-же на постерунку, а другого (18 літ) майже в безнадійному стані перевезли до луцького шпиталю. Секція трупа виявила, що в нещасної жертви відбиті нирки, кишки, частини полових органів і тіло від костей. Слідча влада арештувала поліцаїв Гурного й Кольбаса та вчителя Якобшу й посадила у вязниці, а команданта завісила в урядуванні. Деякі частини тіла небіжчика законсервовано в спірті й вони мають служити на суді за річеві докази. Треба завважити, що це сталося в самих тих Колках, де підкидали селянам рушниці, а потім тягнули до відповідальности, де всяка просвітянська й господарська праця трактувалася, як злочин і служила за підставу до біжучих репресій.

— **За образу державного гербу.** Дня 17. березня закінчилася в самбірському окружному суді розправа проти Мирона Утриска і Степана Шиха за зневагу державного орла (уст. 22. і дили на нього облаву, він утік до фінляндсько- § 305. к. з.). Ціла та розправа була спричинена фальшивим доносом бойка-ренеґата, члена „Стшельца" Миколи Ільницького з Гусного Вижного, п. Турка н. С. Після слідства, яке виказало безпідставність доносу і невірність зізнань обвинуваченого, трибунал звільнив його. Обвинувачував прок. Войнаровський, боронив обох обв. д-р М. Галущинський. Слід зазначити, що на розправі були присутні: представник самбірського „Стшельца" і командант держ. поліції з Турки н. С.

— **Банкроцтво заведення Цайльайса у Ґальпах.** Віденська преса принесла подрібні інформації про цілковите банкроцтво великого лічничого заведення відомого лікаря Цайльайса у Ґальспах. Цайльайс лікував, як відомо, своєю власною системою і лічничими апаратами власної конструкції. У місцевости Ґальспах, де він постійно практикував, удалось йому створити велике власне лічниче заведення з вигідними пенсіонатами, готелями, розривковими будинками і т. д. Від кількох літ клієнтеля Цайльайса помітно маліла, а останніми часами цілком завела. Утримання заведення вимагало великих коштів, а крім того багато капіталу потрібно було на викінчення нових будівель, що були започатковані на велику скалю і до того у більшій частині на кредит. Господарські труднощі та цілком підупавша фреквенція клієнтів довели до того, що власник підприємства мусів зголосити конкурс до суду. Таким чином це величанське заведення збанкротувало. Пишучи про це, німецька преса не щадить ніяких епітетів Цайльайсові в роді таких як ворожбит, чарівник, ошуканець і т. п. „Вінер Міттаґс Цайтунґ" просто таки підскакує з радости, що остаточно тому „Цайльайсцавберові" прийшов кінець.

— **Ріжні вістки.** 26. ц. м. починається в Римі сільсько-господарська конференція, на якій будуть представники 47 країн. — У Берліні, підчас маніфестації Сталевого Шолому, прийшло до боїв комуністів з націоналістами. 5 осіб ранених, 52 арештованих. — У Льондоні лікар Томас Люнсе відкрив сироватку, яка, як упевняє англійська преса, вбиває рака, що розкладає ткані. — Цими днями продали на ліцитації в Ню Йорку примірник першого видання славної повісти Купера „Останній з могікан", що вийшла в 1826 р.; заплатили за нього 3000 долярів. — Головою професійного товариства франц. письменників вибраний критик Ґастон Ражо, що раз уже був головою товариства.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „Жар кохання".

Ми бачили давніше цю фільму німою. Та й тепер, коли вона зветься тоновою, Ґрета Ґарбо — слава їй і режісерам! — мовчить надалі. Божеська Ґрета втратила би, так здається нам, чимало із свого чару, якби промовила. Вона саме належить до тих жінок, що вміють мовчати на смерть, навіть тоді, коли від одного її слова залежить її власна доля і тих, яких кохає.

У цій фільмі трохи притишений її демонізм спокусниці, опанциреної ледяним холодом. Роля Янусової шпигунки й росіянки для неї ідеальна. А коли ще сюжет покривається з її вдачею, такою химерною, що вона сама затрачує межу між хитро обдуманою грою і щирим почуванням — мучимося з нею і за неї аж до останньої хвилини. Та саме на це йдемо глядіти на неї і радуємося її щастям, яке приходить до неї рідко.

м. р.

З судової салі.

СПРАВА ПІДПАЛУ В БАКІВЦЯХ.

Третій день розправи.

Свід. *Іван Лаба*, який був 3 місяці вартівником і пильнував стират з крісом у руці, зізнав, що коли він стояв з крісом біля стирт в Еґенсдорфі, то обвинувачений Рудий наліхав ровером і питав чого він стоїть на сторожі та говорив з ним. Відтак в ночі хтось освітлював стирти ліхтаркою, вартівники пішли туди, де було світло, але вже нікого не застали.

На запит д-ра *Шевчука*, свідок пригадує собі, що Рудий їздив ровером не оглядати стирти, але до коваля, направляти ровер, та що не Рудий почав питати вартівників про стирти, тільки вартівники почали розмову з ним.

Свід. *Олекса Поручинський*, селянин, українець, вартівник, що пильнував 4 стирти панської пшениці в Баківцях, зізнав, що він зразу пильнував пшеницю, а потім поліціянт наказав піти поглянути на стирти ячменю, які були віддалені 500 кроків. Як варта була коло ячменю, то нагло в стиртах пшениць вибухла пожежа. Свідок зізнав, що він добіг до стирт, почав гасити верenчухом огонь, але було запізно. Сві-

док не бачив, щоби хто втікав, бо була темна ніч. Стирт пильнувало аж 5 вартівників, а таки не встерегли і тому тих вартівників потім арештували й тримали три місяці в бобрецькій вязниці, бо поліція підозрівала, що стирти підпалили самі вартівники-українці. Після пожежі, коло стирт найдено одну польську, а другу українську газети, намочені в бензині.

На запит прокуратора, чи поліція била арештованих вартівників, свідок каже: „Дістав я раз поза вуха".

Прок. *Лінш:* За те, що ви не випильнували стирт, вам належалося поза вуха, але чи били вас потім при переслуханні?

Свід.: Ні, не били більше, тільки той раз.

Свід. *Дмитро Трусь*, вартівник з Баковець, який також сидів у вязниці за те, що хтось підпалив стирти, хоч він був на варті, зізнає також, що стирти пшениці підпалив хтось тому, що постерунковий прийшов в 11 години в ночі і казав іти пильнувати ячмінь, а тимчасом хтось підійшов і за годину спалив пшеницю, тай пропало.

Свід. *Іван Дзедзінський*, селянин поляк з Баковець, засуджений на 8 місяців вязниці за крадіж на почті, стає перед судом в убранні вязня і зізнає, що тоді, як згоріли стирти в Баківцях, згоріли теж і в сусіднім селі Грусятичах і то одної ночі, в одну годину. Але неправдою є те, що вогонь в Баківцях вибух потім, як вже була заграва з Грусятич, а навпаки, в Баківцях вибухла пожежа скорше. Це зізнання свідка поважно захитує закиди акту обвинувачення Василика й інших підсудних, бо виявляється, що все те, що зізнав Василик на поліції про підпал справді не зовсім відповідає дійсности. Так само неправдою є те, що зізнав Василик начебто сигналом до підпалу був стріл з револьвера, бо жаден з вартівників стрілу не чув.

Свід. *Генрик Гурський*, власник спалених стир, зізнає, що тоді, як згоріли його стирти в Баківцях, то всюди горіли польські маєтки і заграви пожеж були від Львова аж до Рогатина.

Свід. *Теодозій Серкес*, селянин зі Серник, на запит предсідника трибуналу, чи він русин, відповідає: „Ні, я українець", і зізнає, що він як сусід Василика, бачив його щодня і підчас пожежі стирт у Баківцях, він бачив Василика дома в ліжку. Свідок твердить, що пожежа в Грусятичах була кілька днів скорше, як в Баківцях, отже зізнання Василика на поліції не відповідають правді і заграва з Грусятич не могла бути сигналом для підпалу в Баківцях. Це вказує на те, що Василик свої зізнання видумав. Зізнання цього молодого, свідомого українця зробили якнайкраще враження.

Свід. *Добрянський* зі Серник твердить, що в день пожежі в Баківцях бачив Василика до 11. години в читальні, після чого Василик пішов до дому.

Свід. *Мирослав Василик*, на запит предсідника трибуналу, якої він релігії, відповідає: „Я української релігії", на що предсідник відповідає, що ніякої української релігії нема. Цей свідок також твердить, що підчас пожежі Василик був у читальні і читав книжку.

Свід. *Онисько Гмиз* також потверджує, що Василик перед самою пожежою був у читальні.

Свід. *Степан Похолок* потверджує, що вогонь в Баківцях не був у неділю, як це зізнав Василик, але в четвер, у свято та що Василик був тоді в читальні.

Свід. *Розалія Василик*, братова підсудного, зізнає, що Василик в день пожежі в Баківцях цілий день був дома, а вечором у читальні.

Свід. *Стефанія Теодорович* з Бібрки, українка, в день пожежі вернула з відпусту в Кохавині, стрінула обв. Рудого і панну Чачкесівну та ходила з ними на прохід, а потім Рудий лишився з Чачкесівною, а свідок пішла до дому. Баківці віддалені від Бібрки 16 кільометрів, отже Рудий не міг бути при підпалі.

Свід. *Ліна Чачкесівна* з Бібрки, потверджує те саме.

Свід. *Волод. Рудий*, брат підсудного Рудого, твердить, що підсудний Рудий в день підпалу до полудня був дома, пополудні в Бібрці, а вечором знов дома.

Свід. *Анна Руда*, братова підсудного зізнала те саме. На запит оборонця д-ра Шевчука вона зізнає, що обв. Рудий не міг світити коло стирт своєю ліхтаркою, бо його електрична ліхтарка була зіпсована, „не мала свічки в середині, чи щось таке".

Свід. *Михайло Бойко* каже, що в день підпалу Рудий грав з ним у мяча. Цей свідок зізнає дословно ось що: „Підчас пацифікації в мене була ревізія, при якій поліція перевернула в мене дома все до гори ногами, знищила все, змішала, а коли брат сказав мені: „Подивися, яке число має той поліцай", то поліцай крикнув: „Я тобі дам нумер!" і мене арештували.

Предсідник: Чому в вас була ревізія?

Свід. *М. Бойко:* Або я знаю? Таж ревізія була в домах 60 українців у Бібрці.

Він був підчас пацифікації арештований з Василиком і сидів у Бібрці в арешті та бачив, що він був тяжко побитий поліцією. Я був також збитий і скаржився, а Василик сказав: „*Пане, то ще нічого, мене скатували, як пса, кілька днів катували мене безнастанно, більше як вас,* хоч я стирт не палив. Потім мене звільнили і я говорив кухарці з постерунку, як мене поліція била, а кухарка каже: „*То ще не так других бють! Я раз бачила, як поліція била одного вязня цілу ніч так, що я мусіла втікати в одній сорочці з постерунку, бо не могла слухати крику битих людей*".

Цей свідок твердить, що бачив на тілі Василика страшні синяки від побоїв. Ціла Бібрка говорила про те, що поліція підчас пацифікації цілими днями мучила якогось хлопця, а кухарка казала, що той хлопець зі Серник, отже це мабуть Василик. Та кухарка зветься Мокрина Ганусин.

На запит д-ра Ганкевича, свідок каже, що його бив свідок Павловський, той самий, що бив і Василика.

Д-р *Шухевич:* Чому ви не зробили на поліціянтів карне донесення за побиття?

Свід. *М. Бойко:* Ніде не скаржуся, бо знаю, що то нічого не поможе.

Свід. *Іван Бойко* також грав з Рудим у мяча перед підпалом цілий день. Вони так завзято грали, що навіть забули про обід і не їли нічого, копали мяч від ранку до ночі, бо хотіли вправитися до мячевих змагань у Вибранівці.

Далі на внесок прокуратора прочитано листи Костишина до Василика на доказ, що Василик цікавився саботажовим рухом. До актів долучено брошури О. У. Н. та відозву конгресу націоналістів у Відні 1929 р. Ця відозва буде прочитана на розправі.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Добра нагода для передплатників „Діла"!

Передплатники, які надішлють згори передплату за II. квартал, себто за квітень, травень і червень, найдальше до дня 10. квітня, а які не мають ще знаменитої повісти А. ДОДЕ „МАЦІЦЬКИЙ", дістануть її як премію. — На почтову оплату треба прислати 1 зол.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Нова Хата і старий побут"

або

ПЕРЕГАРАЗДИЛИ.

Наші предки пили — це факт. Пили так, що один з найстарших абстинентів — літописець Нестор не міг цього не зареєструвати. Нахил до алькоголю відбивався на нашій історії неменше виразно, як гикавка на староруських пирах. Відбивався і до нині відбивається, хоч нема вже пирів, тільки звичайні весілля, хрестини, ювилеї чи інші ярмарки. Перейшли через шийку флящини поля, луги і полонини, бо як не було нагоди до пиття, то наш брат почав пити без нагоди, може з розпуки, що її нема.

Так було аж до відродження української держави і до заснування товариства „Відродження". Старі гріхи загирили державу, але товариство втрималося і провадить свою спасенну діяльність не тільки серед прихильників абстиненції, але й серед прихильників келішка. Кожний день приносить імена конвертитів, які раз на все порвали з традицією і тільки водою звогчують пересохле горло.

Праця „Відродження" нелегка, на кожнім кроці недостачі, перепони, а то й легковаження чи насмішки. Не так легко переломати леди привички, традиції, чи моди, тим більше, коли ті леди мають силу 95 проц. алькоголю. Ледоломом товариства — його орган. Він справляється з ледами досить щасливо. Вінета представляє чоловіка, який вдарив чаркою об землю, притолочив вужа і відвернувши ніс від розлитої горівки рве кайдани налогу. Вже сам образок вистарчає, щоби промовити до сумління пересічної піячини. Більш запеклий „запорожець" має статті, які йому докладно зясовують, чим є той Зелений Змій, той Смок, той Опир, та Гидра для слабосильної людини.

Але час-до-часу трапляється, що ледолом замість залізного тарана ужие мішка з половою. Тоді успіху ніякого, а наслідки... як слідує.

Таким мішком з половою є в „Відродженні" з 15. лютого 1931 р. стаття: „Нова Хата" і старий побут.

Появилася в „Новій Хаті" статтейка: „Як накривати стіл", а в цій статтейці слова: „...а чарки для вина, чи інших напитків, слід ставити в рівній лінії перед тарелем". Це дало привід до статті в „Відродженні". „Не хочеться вірити — пишуть там, — що журнал, який у той спосіб поширює вживання алькогольних напитків — це „Нова Хата", журнал, що хоче" — і т. д.

Справді не хочеться вірити, але не в те, що написала „Нова Хата", а в те, що написало „Відродження"...

„...Чарки для вина чи інших напитків..."

Панове Редактори! Адже виразно написано: „чи для інших напитків"! Звідки знаєте, що це мусить бути алькоголь?! Так само добре може це бути лемонядка з фабрики „Здоровля", як і „свіжа добростанська". В сухій Америці також ставлять чарки на столі і пють ними воду з малиновим соком, а склянками... горівку.

Коли брати льогічно, то „Нова Хата" повинна викинути зі свого словника всі посуди, до яких можна влити алькоголь. А українську літературу треба виправити від дошки до дошки, від Енеїди Котляревського до новель Стефаника, бо всюди знайдеться якась крапля, чарка, чи відро „тієї".

Треба це конче зробити, бо наша література справді занадто „мокра". Тільки не треба одного: писати таких дивних статтей, бо це справді не помагає, а шкодить.

Я не пю, але коли такі статті будуть появлятися далі, то розіпюся „на ніц".

Галактіон Чіпка.

—o—

Дописи.

БОБРЕЧЧИНА. (З культурно-освітнього життя в місті й повіті). Читальня „Просвіти" в Бібрці є може одинока з тих нечисленних, що ніколи не переривали своєї праці, навіть у найгірший час. Є тут при читальні аматорський гурток і хор, є руханкове товариство „Сокіл" зі всіми гімнастичними приладами, є секція жіноча і секція діточа. Що-неділі і свята відбуваються тут ширші сходини читальняні з відповідними рефератами, діточими деклямаціями, а кожної днини сходяться члени на спільне читання, проби то-що. — Від кількох літ існує тут жіноча секція, з головою Лесею Дудикевичевою. Заходом цієї секції уряджено перед чотирма роками курс шиття і крою, де близько 40 учениць з добрим успіхом укінчило курс. Крім того щорічно уряджується тут „Діточий садок", що тріває по кілька місяців до пізної осени. Заходами згаданої секції уряджується в цім році курс ручних робіт, де пильно дбається про артистичний смак у вишивках і гачкуванні. Душею цього курсу є п-і Блавацька, яка на все находить час, хоч так як інші жінки провадить домашнє господарство і без зайвої боязни бере діяльну участь у громадянській праці. Наука відбувається що-вівтірка і пятниці, а роботу переплітається ріжними балачками, піснями і короткими рефератами або голосним читанням. Заходом читальні і жіночого гуртка відбулася тут спільна просфорка, де крім патріотичної промови місцевого пароха о. Міхура при святочно уряджenім столі гарно вишколені голоси співали патріотичні пісні, переплітані музикою. — Дня 21. лютого відбулося засідання філіяльного виділу, де порішено відбути Шевченкові роковини й утворено секцію відчитову і секцію організаційну жіночу з головою п. Блавацькою. Про якийсь жіночий рух по тутешніх селах досі не чувати, з виїмком одних Девятник, де завдяки діяльности п-і Стиславської майже щорічно уряджувано діточі півоселі. Під напором сучасних течій самі селянки на Ланах утворили жіночий гурток і сходяться до читальні на спільне читання. Найсвідоміші села, як Серники, Стоки, Вільховець, ще дуже несміливо беруться до віднови читальняного життя. — Дня 8. березня відбулися в Стрілках загальні збори чит. „Просвіти" під проводом урядовця філії п. Панкевича. Того самого дня відбулися загальні збори в Баківцях під проводом д-ра Дудикевича, голови філії. На зборах місцевий парох о. Мащак виводив на підставі історичних документів походження назви таких сіл з княжої доби, як: Баківці, Радехів, Жабокруки, Трибухівці й ін. — В самій Бібрці відбувся дня 8. березня кон-

церт у честь Шевченка заходом читальні „Просвіти" з доволі ріжнородною програмою. Цілий добір пісень був надто ліричний, зате святочна промова п. Коцюмбаса визначувалася бойким темпераментом і горячим патріотизмом. Всі точки програми виконані під батутою п. Панкевича випали бездоганно. Таксамо гарні були декламації дітей і старших, що виступили в пишних вишиванках. Також ціла саля була прикрашена богатими вишивками, а на естраді красувався бюст Шевченка на цілу величину.— Дня 15. березня ц. р. уряджувала філія „Просвіти" освітну анкету, на яку прибула, на запрошення філії, делеґатка з Головного Виділу п. Наталія Дорошенко. Реферату прелеґентки, основно опрацьованого і глибоко обдуманого, вислухали делеґати з цілого повіту з великим зацікавленням. В дискусії забирало голос багато селян. Вечором того самого дня заходом читальняного виділу відбулася вистава п. з. „Тріюмф медицини", яку тутешні аматори відограли доволі вдатно. — **О. Б.**

——o——

СПОРТ

Дужання у Львові.

В неділю 5. квітня ц. р. зачнуться у Львові дужання світової слави атлетів. Дужання відбуватимуться у спортовому цирку при вул. Коперника 33. і потревають кілька тижнів.

Гасмонея-Україна.

В неділю 29. ц. м. розіграє Україна з Гасмонеєю товариські мячеві змагання. Змагання відбудуться на площі „Гасмонеї" в год. 4. попол. Обі дружини виступлять у повних складах, щоби провірити сили перед недалекими вже мистецькими розгривками. Змагання попередить стріча резерв обох дружин в год. 2.30.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Дмитро Чижевський, проф. Українського Педаґоґ. Інституту і доцент Українського Університету в Празі: **НАРИСИ З ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ НА УКРАЇНІ.** Прага, 1931. Накладом Українського Громадянського Видавничого Фонду. Стор. 176. Форм. великої вісімки.

Лев Ясінчук: 50 ЛІТ РІДНОЇ ШКОЛИ (1881—1931). Накладом Т-ва „Рідна Школа". Львів — Ринок 10. Стор. 272. Форм. 8°. Книжка видана на прегарному папері; має в тексті 150 ілюстрацій. Ціна 6 зол. Друкована в друкарні С-ки „Діло".

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ Т-ВА „РІДНА ШКОЛА" за час від 21. травня 1929 до 31. серпня 1930. Львів, наклад „Рідної Школи".

LEBEN UND WIRKEN DES METROPOLITEN ANDREAS GRAF SCHEPTUSKYJ VON LEMBERG. Herausgegeben von Dr. P. Werhun, Berlin. Стор. 32, 8°. — У збірці поміщені статті: 1) Д. Дорошенка: Митр. Шептицький і Україна. 2) Петра Вергуна: Митр. Шептицький і греко-кат. церква України. 3) Д-ра Зенона Кузелі: Діяльність митр. Шептицького на культурному полі. — На вступі поміщений портрет Митрополита.

ЖУРНАЛИ.

„ТЕХНІЧНІ ВІСТИ", орґан Українського Технічного Т-ва. Рік VII. Ч. 2. Львів, 1. березня 1931.

„СТУДЕНТСЬКИЙ ШЛЯХ", одноднівка, Львів, 1931. березня.

„ВІДРОДЖЕННЯ", ілюстрований орґан українського протиалькогольного і протинікотинного руху. Рік IV. Ч. 3. Львів, 15. березня 1931.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem, Lwów, marzec, 1931. Ч. III.

MIESIĘCZNIK LITERACKI. Lwów, marzec 1931. Nr. 16. Cena 1·50 zł.

„NASZA PRZYSZŁOŚĆ", wolna trybuna zachowawczej myśli państwowej. Tom IX. Wydawca i redaktor: D-r Jan Bobrzyński. Marzec 1931.

——o——

Виказ жертв

на будову шпиталю ім. Митр. Андрея.

Виказ 22.

Зложили: Америк. Обєднання Українська Нац. Орган. 1000 ам. дол.; 890 зол. Еп. Ординаріят Філядельфія; 542 зол. Золочівський дек.; 445 зол. о. Загачко Америка; 400 зол. Болехівський дек.; 336 зол. Любінецький дек.; 294 зол. Глинянський дек.; 225 зол. І. Козоріс Америка; 200 зол. Перегінський дек.; 117 зол. збірка М. Гавришка Львів; 110 зол. Поморянський дек.; 91 зол. пар. Глиняни; 76 зол. Залозецький дек.; 60 зол. Підгаєцький дек.; 58 зол. Оравчик; по 50 зол. д-р І. Козакевич Коломия, пар. Надів, Острів і Зборів; 48 зол. пар. Камінка Струм.; 45 зол. о. Біберович Америка; 43 зол. пар. Глиняни; 40 зол. пар. Коропець, 33 зол. пар. Сухоліче; по 30 зол. пар. Зашків, Монастирець і Олесько; по 25 зол. Кооператива в Убиню, пар. Гниловоди, Голосковичі, Чепелі і Урмань, 22 зол. пар. Милятин Новий; по 20 зол. пар. Струтин Нижний, Славсько, Розгірче й Олесько, 18 зол. пар. Сороки; 12 зол. пар. Ляховичі; по 8 зол. пар. Яслиська і Суховоля; по 7 зол. пар. Бубнище і Олексичі; по 5 зол. пар. Соколівка і Чолгани; по 4 зол. пар. Підярків і Лисовичі; по 3 зол. пар. Деревляни, Завалів і Дуліби; по 2 зол. пар. Девятники, Ражнів, Миколаїв і Куропатники; по 1 зол. пар. Присівці і Ляшки Дол.

——o——

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 26. березня 1931 року: масло експортове і десерове пріма 4·30 зол. за кільо; літра молока 28—29 сот.; літра сметани 1·40 зол., копа яєць 5·70 зол.

На масло тенденція знижкова.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця, 27. березня, година 7·30 веч. „Вікторія і її гузар", оперетка Абрагама.

Субота, 28. березня, година 3·30 попол. „Галька"; година 7·30 веч. „Вікторія і її гузар", оперетка.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Пятниця, 27. березня, година 7·30 веч. „Добра ворожка" Мольнара.

Субота, 28. березня, година 7·30 веч. „Як стати багатим і щасливим".

Малий Міський Театр:

Пятниця, 27. березня, година 7·30 веч. „Модне подружжя".

Субота, 28. березня, година 7·30 веч. „Модне подружжя".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Жар кохання" (Ґр. Ґарбо).

КАСІНО: Звукова фільма: „Залога смерти".

КОЛЬОСЕИ: Кен Мейнард і Гут Ґібсон.

ЛЕВ: Звукова фільма „Атлянтик".

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Тут говорить Ярош". „Чоловік проти волі". (Ярош, Ордонівна, Мей Бонг).

ОАЗА: „Острів затоплених кораблів".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Синій метелик" (Еміль Яннінгс, Марлена Дітріх.)

ПАН: „Шехерезада".

ПАСАЖ: „У степах Арізони". „Поліцмайстер Тагеєв".

ПРОМІНЬ: „Архизлодій з Дамаску".

ФАТАМОРГАНА: „Сон про кохання". „Краса життя".

ХИМЕРА: „Нове життя" (Шільдкравт). „Бобусь подорожує".

СТИЛЕВЕ: „Жовтий пашпорт" і Гарольд Льойд.

УТІХА: „Мертвий крик" (Джек Гольт). „У воріт смерти" (Бенкрофт)

Програма радіо.

Пятниця 27. III. 1931.

Варшава (1411,8) 17·45 Дута орхестра. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·15 Спів Курт Льондена. **Талін** (296,1) 18·30 Концерт. **Берлін** (429) 21·00 Оперова музика. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 21·00 Година Мусоргського. **Відень** (516,3) 15·25 Капеля Сільвінґа. **Харків** (937,5) 15.00 Оперова музика. **Ленінград** (1000) 16·30 Музичні новини.

Субота 28. III. 1931.

Варшава (1411,8) 20·30 Легка музика. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·30, Віолінчельо. **Берлін** (419) 18·45 Твори Корнгольда. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) Німецька авдиція. **Відень** (516,5) 12·00 Капеля Досталя. **Будапешт** (550,5) 12·05 Орхестра. **Харків** (937,5) 19·30 Концерт для села. **Ленінград** (1000) 15·00 Твори Глазунова.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

28. березня.

12·10, 14·50, 15·35 16·20, 19·30 Ґрамофонові плити 15·20 Шахова балачка 16·45 Спів. реціталь. 17·15 „Льогічні жарти". 17·45 Програма для молодших дітей. 20·30 Легка музика. 22·00 Фейлєтон. 22·15 Шопенові твори. 22·35 „Малі люди вел. землі" відчит 22·50 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка. Складаємо щиру подяку за успішну оборону Вп. П. оборонцям: Сенат. Д-рові Горбачевському, Д-рові Шухевичеві, Д-рові Електоровичеві, Д-рові Юрчинському та Д-рові Рослякові. — Політичні вязні: **Нагаєвський Сидір, Ганкевич Олекса, Думний Юліян Прокопович Любомир, Пиріг Володимир і тов.**

Заява. Відкликую сказані мною в початком березня 1931 р. слова, якими ВП. Д-р Павло Таращук лікар у Збаражі міг почувати себе зневаженим і за не прохаю його вибачення. — **Федь Когут.**

Виділ Українського Студ. Т-ва „Січ" у Грацу повідомляє, що: Вписи на літній семестер на университеті в Грацу тревають до дня 1. травня 1931 р. — Прохання в справі принятгя з залученими свідоцтвами зрілости та уродження треба внести найпізніше до дня 15. квітня 1931 р. просто до деканату дотичного виділу (медичного, фармацевтичного і ін. Фармація треває 6 семестрів) або на руки Тов. „Січ". Місячне удержання 20—25 дол. Про близчі інформації звертатися до: Ukrainischer Studenten Verein „Sitsch", Universität in Graz. — За Виділ Тов. „Січ" **Дичків Василь, студ. мед.** голова. **Федорів Василь, студ. фар.** секретар. — Грац, дня 23. III. 1931.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОБРОКАТИ, новочасні портієри, накидки, дивани—по совісних цінах тільки — **ВАНК** — площа Марійська 5. І. пов. 1705 2—7

ГРИБИ гарні вибирані (найменче 5 кг.) по 10 зол. 1 кг., повида з чистих сливок на цукрі, бочілочка 5 кг. 13 зол., чиста овеча бриндзя, бочілочка 5 кг. 13 зол., пчільний мід з гір в 5 кг. бляшанках по 23 зол., волоські горіхи, мішочок 5 кг. 17 зол., — висилає франко за післяплатою **МЕНДЕЛЬ ШТУММЕР, Косів, к. Коломиї.** 1680 4—10

ДЛЯ ПАНЬ і ПАНІВ добра нагода без фаховости заняття і спілка з 5.000 дол. Дохід 1·500 зол. місячно без риска. — Під „Нагода" до Адміністрації „Діла". 1700 3—3

КІМНАТУ фронтову, умебльовану з осібним входом, 1/IV. винайму. — Супінського 8. правий партер, оглядати 5—7. 1678 3—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1538

ВАЛІЗКИ, течки, портфелі, поручає і направляє найдешевше робітня **Барера, пасаж Гавсмана.** 1635 4—?

НА ПРОДАЖ 900 квад. сяжнів городу, який надається під будову в Перемишлі біля центру міста. — Близчі інформації дасть канцелярія адвоката С. Навроцького, Перемишль, вул. Костюшки ч. 5. 1717 2-3

АДВОКАТ на провінції пошукує негайно концепієнта на короткий час — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Негайно". 1718 2—2

ШМІҐЕЛЬ ГРИГОРІЙ, ур. 22. II. 1906 уневажнює згублену військову книжечку Ч. 3423. — ПКУ Бережани. 1723 2—3

ФОРТЕПЯН добрий випозичу або продам. — Ганак, Пілсудського 21. перший поверх. 1725 2-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

АДВОКАТ

Д-р Михайло СТАРОСЕЛЕЦЬ

отворив і веде адвокатську канцелярію в БУДЗАНОВІ.

1727

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає слідуючі свої видавництва: **Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.**

Адреса всіх видавництв така: **BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41.**

В переписці треба зазначувати: **Ausland-Abteilung.** Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490). Почтове конто у Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 69—?

Загальні Збори

Українського Спорт. Т-ва „Поділля" в Тернополі відбудуться дня 29-го березня 1931 р. в годині 10. передпол. у салі „Української Бесіди" в Тернополі при вул. Міцкевича.

1728 **Виділ**

Подяка.

Отсим складаю прилюдну подяку Вп. Д-рові Миколі Галущинському, адвокатові в Самборі, за безкорисну та дбайливу оборону моєї особи в політичній розправі в самбірському суді.

Турка н/С 24. березня 1931.

1730 **Мирон Утриско.**

Найдешевші книжки!

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА

Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот.

МИКОЛА МАТІЇВ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

Спогади І. II. і III. часть

Ціна 8·— золотих — без пересилки.

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла" Львів, Ринок 10. II. п. або в книгарнях.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.